

LES FUNCIONS SINTÀCTIQUES

Subjecte (S)

En el tema de l'oració, en parlar dels seus components bàsics, ja vam avançar les característiques principals del subjecte. Recordem-les:

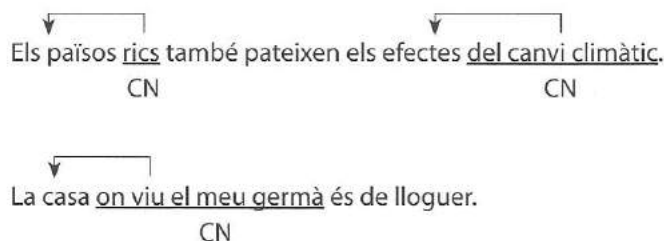
Definició	És allò (persona, animal o cosa) de què declarem o prediquem alguna cosa.	<u>El jutge</u> ha dictat sentència. S <u>El teu gat</u> és molt esquerp. S <u>Aquest llum</u> fa pampallugues. S
Característiques	Sol anar al davant del verb, tot i que pot aparèixer darrere seu. Pot no aparèixer (subjecte elidit). Hi pot haver oracions sense subjecte quan el verb és impersonal. En les passives perifràstiques la funció de S la fa el complement directe de l'oració activa i el S de l'oració activa passa a fer la funció de complement agent.	Ha arribat <u>el tren de les nou</u>. S No ha vingut, <u>la teva mare</u>. S Calleu! (vosaltres) S elidit Es viu bé a pagès. És massa tard. Plou molt. Hi ha procediments pendents d'arxivament. <u>La policia</u> va detenir <u>uns delinqüents</u>. S V CD ↔ <u>Uns delinqüents</u> foren detinguts <u>per la policia</u>. S pacient V C. agent
Com l'identifiquem	Concorda amb el verb en nombre i persona. Aquesta regla ens pot ser especialment útil en els casos en què el S apareix darrere del verb, en la posició que ocuparia un complement directe, per poder diferenciar-lo d'aquest últim.	<u>L'ovella</u> menja herba del prat. S V <u>Les ovelles</u> mengen herba del prat. S V M'agraden molt <u>els teus dibuixos</u>. V S M'agrada molt <u>el teu dibuix</u>. V S

La funció de S la poden realitzar un sintagma nominal, un pronom fort o feble, un infinitiu o una oració.

<u>La Sònia</u> treballa en un bufet d'advocats.	(sintagma nominal amb funció de S)
S	
<u>Vosaltres</u> heu confós l'electorat.	(pronomen fort amb funció de S)
S	
D'expedients, <u>n'</u> han entrat?	(pronomen feble amb funció de S)
S	
M'agrada molt <u>llegir</u> .	(infinitiu amb funció de S)
S	
<u>El noi de qui em parles</u> és bomber.	(oració amb funció de S)
S	

Complement del nom (CN)

El nom, com a nucli d'un sintagma nominal, pot anar acompanyat d'un o més adjectius, d'un sintagma preposicional o d'una oració de relatiu que el complementin. Aquests elements fan la funció de complement del nom.

Complement directe (CD) i complement indirecte (CI)

Recordeu que anomenem **verbs transitius** els verbs que necessiten la presència d'un CD per tenir un significat complet; els que no la necessiten s'anomenen **verbs intransitius**.

Fixeu-vos en aquests dos exemples:

- ✗ Els nens han visitat.
- ✓ Els nens han visitat la Catedral de Girona.

La primera frase és agramatical perquè el verb és transitiu i, per tant, li fa falta un CD per completar el seu significat.

Repassem, a continuació, algunes de les característiques que diferencien el CD i el CI:

	CD	CI
Definició	El CD indica l'objecte (persona, cosa...) sobre el qual recau l'acció expressada pel verb. El cambrer neteja <u>els gots</u>. CD	El complement indirecte indica qui és el destinatari de l'acció verbal. Avui he escrit <u>als meus cosins</u>. CI
Com l'identifiquem	El CD no necessita cap lligam que l'uneixi al verb, és a dir, generalment no va precedit de preposició (<i>a, per a</i>). Ja he avisat <u>la Maria</u>. CD Hem citat <u>els testimonis</u>. CD Hi ha molt pocs casos en què el CD admet preposició: - Davant d'un pronom personal fort (<i>T'he saludat a tu</i>) - En les oracions recíproques (<i>Es miren l'un a l'altre</i>) - En frases on hi pot haver ambigüitat (<i>El conec millor que al teu germà</i>) - Opcionalment davant dels pronoms <i>tots, totes, tothom</i> i <i>ningú</i> (<i>No he vist (a) ningú</i>) D'altra banda, en passar l'oració a passiva, el CD de l'oració activa n'esdevé el S. <u>El jutge</u> va citar <u>el testimoni</u>. S CD ← <u>El testimoni</u> va ser citat <u>pel jutge</u>. S pacient C. agent A diferència del S, el CD no pot ser elidit de l'oració i no concorda amb el verb. (Jo) He visitat <u>els meus cosins</u>. S elidit CD	Va sempre introduït per preposicions (<i>a</i> o <i>per a</i>) o el pronom que el representa substitueix un SPrep. He regalat flors <u>a la meva mare</u>. CI Tinc un encàrrec <u>per a tu</u>. CI

Tal com hem vist en el quadre anterior, generalment la funció de CD la realitza un sintagma nominal, mentre que la de CI la fa un sintagma preposicional. Ara bé, aquestes funcions també les poden realitzar un pronom fort, un pronom feble o una oració.

Us ha cridat a vosaltres.
CD

(pronom fort amb funció de CD)

A nosaltres ens llança floretes cada dia.
CI

(pronom fort amb funció de CI)

El pentino cada matí.
CD

(pronom feble amb funció de CD)

Li agrada molt anar al cinema.

CI

(pronom feble amb funció de CI)

Explica'm per què heu arribat tard.

CD

(oració amb funció de CD neutre: equival a *això*)

Tinc bombons per a qui en vulgui.

CI

(oració amb funció de CI)

Les interferències del castellà ens han portat a considerar intransitius verbs que en realitat són transitius i a considerar transitius verbs que són intransitius. En aquests casos és fàcil confondre el CD i el CI.

Són transitius verbs com *ajudar, amenaçar, atendre, avisar, citar, elegir, escollir, escoltar, estimar, obligar, saludar, veure i visitar*. En aquests casos el verb regeix o demana un CD, el qual –recordem-ho– no pot anar introduït per cap preposició.

✗ En Joan ha amenaçat a en Pau a la sortida de l'escola.

✓ En Joan ha amenaçat en Pau a la sortida de l'escola. (verb transitiu)

En canvi són intransitius *agradar, avortar, callar, córrer, treballar, telefonar, esmorzar, dinar, berenar i sopar*, entre altres. En aquests casos el verb no pot aparèixer mai seguit d'un CD.

✗ Avui he telefonat la Núria.

✓ Avui he telefonat a la Núria. (verb intransitiu)

✗ He dinat llenties.

✓ He menjat llenties per dinar. (verb intransitiu)

✗ Hem recorregut la sentència.

✓ Hem recorregut contra la sentència. (verb intransitiu)

No obstant això, hem de tenir en compte que una bona part de verbs tant es poden usar transitivament com intransitivament, depenent del significat que tinguin dins el context en el qual apareixen.

Aquest advocat crida molt durant els judicis. (cridar: fer crits; intransitiu)

V

L'advocat ha cridat els testimonis perquè compareguin a la sala. (cridar: avisar; transitiu)

V

CD

Remarques sobre el CD i el CI

El CD i el CI poden aparèixer junts en una mateixa frase:

He portat flors a la meva mare.

CD

CI

El CD pot no aparèixer quan el verb transitiu té un significat complet amb CD o sense. En aquests casos es tracta de verbs que es poden usar en un sentit absolut.

El teu fill parla l'alemany amb molta claredat.

(amb CD)

El teu fill parla amb molta claredat.

(sense CD)

Si destinatari de l'acció i objecte de l'acció coincideixen, la funció de CD recau sobre el destinatari sempre que no expressem l'objecte.

En Pere ha pentinat la Núria / En Pere es pentina (no expressem l'objecte: els cabells)
 CD CD
 (destinatari) (destinatari)

Si expressem l'objecte, el destinatari passa a fer la funció de CI.

En Pere ha pentinat els cabells a la Núria / En Pere es pentina els cabells
 CD CI CI CD
 (objecte) (destinatari) (destinatari) (objecte)

Complement preposicional (CP)

Hi ha verbs que completen el seu significat amb un complement semblant al directe (ja que també expressa l'objecte en què recau l'acció) però que va introduït per una preposició. Són complements que regeixen els anomenats verbs preposicionals o de règim verbal i el complement que regeixen s'anomena complement preposicional o de règim verbal.

Ha après a nedar en poc més d'una setmana.
 CP

Ens hem descuidat d'agafar el paraigua.
 CP

Confieu en mi.
 CP

La Núria no s'avé gens amb la Marta.
 CP

S'interessa per tot el que diuen les revistes del cor.
 CP

Els terroristes van atemptar contra un comboi d'ajuda humanitària.
 CP

A continuació us donem una llista dels principals verbs preposicionals:

<i>a</i>	<i>de</i>	<i>en</i>	<i>amb</i>	<i>contra</i>
accedir a acostumar-se a arriscar-se a atenir-se a atrevir-se a contribuir a decidir-se a dedicar-se a exposar-se a limitar-se a negar-se a obligar a	abstenir-se de adonar-se de aprendre de burlar-se de dubtar de oblidar-se de parlar de penedir-se de queixar-se de recordar-se de riure's de saber de	afanyar-se en col·laborar en complaure's en confiar en consistir en convertir en entossudir-se en insistir en participar en pensar en tardar en tenir interès en vacil·lar en	amençar amb anar amb compte amb comptar amb conformar-se amb trobar-se amb fer-se amb	recórrer contra apel·lar contra

Més endavant veurem com la preposició que introdueix els complements preposicionals pot canviar davant d'infinitiu (*en* i *amb* es canvien per *a* o *de*) o bé desapareix –cau– davant de la conjunció *que*.

Atribut (Atr.)

Anomenem atribut el complement que expressa una característica atribuïda al subjecte amb el lligam d'un verb copulatiu (*ser, estar, semblar* o *parèixer*).

Aquestes flors són de paper.
Atr.
El testimoni estava nerviós.
Atr.
Amb aquests cabells, sembles un espantall.
Atr.

La funció d'atribut la pot realitzar un sintagma nominal, un adjectiu o un sintagma preposicional i, quan la fa un adjectiu, concorda amb el subjecte en gènere i nombre.

Complement predicatiu (Pred.)

Respon a la pregunta *com?* És l'adjectiu o substantiu que completa simultàniament el verb (predicatiu, no copulatiu) i el subjecte o el complement directe.

La Núria s'ha tornat vermella.
S ← Pred.
Porta la camisa tacada.
CD ← Pred.

Si la funció la realitza un adjectiu, concorda en gènere i nombre amb el subjecte o el complement directe que complementa.

Com que apareix amb verbs predicatius, és impossible confondre'l amb l'atribut.

El vigilant és molt tranquil. (verb copulatiu: *és*)
Atr.
El vigilant ha actuat molt tranquil. (verb predicatiu: *ha actuat*)
Pred.

Però sí cal vigilar a no confondre'l amb el complement circumstancial de manera, que, si bé també respon a la pregunta *com?*, té per resposta un adverb, no un adjectiu.

Aquest bolígraf escriu bé.
CCM

Tampoc l'hem de confondre amb el complement del nom. En aquests casos, diferenciarem el predicatiu del complement del nom perquè l'adjectiu amb funció de predicatiu es pot situar davant del nom sense que la frase resulti agramatical.

✓ Hem rebut el correu obert .	(Pred.)
✓ Hem rebut obert el correu.	(Pred.)
✓ S'ha comprat la brusa vermella .	(CN)
✗ S'ha comprat vermella la brusa.	(CN)

Complement circumstancial (CC)

Completa el verb o tot el predicat indicant-ne les circumstàncies.

Aquest locutor de ràdio parla malament.

CC manera

L'Estel i jo vam anar al teatre.

CC lloc

L'accident va ocórrer la nit del dijous.

CC temps

L'Eduard ha marxat amb els seus cosins.

CC companyia

He arribat tard per culpa dels embussos que hi ha a la variant.

CC causa

Hem decorat l'habitació amb garlandes de colors.

CC instrument

Aquesta nena menja poquíssim.

CC quantitat

Aquesta funció la pot realitzar un sintagma nominal o preposicional, un adverbí o locució adverbial, un pronom feble o una oració subordinada.

► EXERCICIS

1. Indiqueu quina funció sintàctica realitzen els elements subratllats en les oracions següents: S o CD. Tingueu en compte que el S sempre concorda amb el verb.

1. Camina molt a poc a poc, la Montse.
2. Cada matí pentina les nenes.
3. A l'aeroport acaben d'aterrar dos avions provinents de Londres.
4. Ja ha arribat tothom.
5. No suportó els programes d'esports.
6. No li agrada el teatre musical.

2. Completeu cadascuna de les frases següents amb l'opció que considereu correcta, tenint en compte que els CD per norma general no van precedits de preposició i que els CI sí.

1. L'Andreu s'estima (la Mireia / a la Mireia) amb deliri.
2. M'agradaria telefonar (l'Esteve / a l'Esteve).
3. Hem citat a judici (l'imputat / a l'imputat).
4. Escolta bé (el teu advocat / al teu advocat) abans de prendre una decisió.
5. L'Estel esperava (el seu pare / al seu pare).
6. No molesteu (els companys / als companys).
7. El llop es va menjar (la Caputxeta / a la Caputxeta).
8. Aquestes coses no agraden (ningú / a ningú).

3. Indiqueu si els elements subratllats de les frases següents fan funció d'Atr., Pred. o CC de manera.

1. La Montse i l'Ester van tornar junes de Barcelona.
2. En Lluís semblava esperitat quan marxava cap a casa.
3. Sóc el redactor en cap d'aquest diari.
4. L'home va sortir d'amagat de la botiga.
5. El pare ha acabat malalt per culpa dels bancs.
6. La campanya de recollida d'aliments ha funcionat força bé.
7. M'he posat el vestit arrugat.
8. Està nerviosa a causa del judici.

4. Indiqueu la funció sintàctica que realitzen els elements subratllats en les oracions següents.

1. Avisam quan arribi la teva mare.
2. Ja ens hem desempallegat de la nevera vella.
3. Han arribat dos funcionaris nous.
4. A en Robert no li agraden gens les pel·lícules de terror.
5. Em sap greu que t'hagis enfadat.
6. Hem vist el teu professor aquest matí en sortir de classe.
7. Aquesta actriu, que s'acaba de divorciar, ha fet molt poques pel·lícules.
8. Aviat seran vacances.
9. El Barça va guanyar el partit per la mínima.
10. En Jordi parla massa de vegades.
11. L'ha molestat que no tinguessis en compte les seves propostes.
12. En Jordi es creu l'ànima del grup.
13. El cap de setmana passat vam viatjar a Roma.
14. Tinc el vostre advocat al telèfon.
15. Hem pintat la façana amb la pintura que ens ha deixat el veí.